

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:1740

av Lars Mejern Larsson m.fl. (S)

En mer flexibel nordisk arbetsmarknad

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gränshinder.

Motivering

Norge spelar en viktig roll i det svenska näringslivet och bland befolkningen i framför allt Värmland och Västra Götaland. Mellan 2004 och 2010 mer än fördubblades arbetspendlingen från Sverige till Norge. Det innebär att arbetspendlingen mellan länderna idag är större än Öresundsregionens arbetspendling till Danmark. Svensk arbetskraft i Norge finns i många olika branscher och är en viktig tillgång för den norska arbetsmarknaden. Sammanlagt handlar det om närmare 56 000 svenskar som idag har inkomst helt eller delvis från Norge. Det motsvarar 11,5 miljarder svenska kronor i lönesummor som går in i den svenska ekonomin. Även i det svenska näringslivet har Norge en särställning. Investeringar från norska företag motsvarar det dubbla som Danmark och Finland tillsammans investerar i Sverige. Även gränshandeln och import som export till och från Norge växer.

Inom Norden råder det passfrihet och en gemensam arbetsmarknad samt en social trygghet som har stor betydelse för en dynamisk, flexibel och effektiv arbetsmarknad. Fortfarande finns det dock utvecklingspotential och gränshinder som måste undanröjas. För att på ett bättre sätt kunna dra nytta av varandras tillgångar, behövs det krafttag för att uppnå den gemensamma visionen om ett gränslöst Norden. Målet måste vara att människor och företag fritt kan röra sig över gränserna för etablering, jobb eller utbildning.

Nordiska rådets session i Stockholm i slutet av oktober 2014 behandlade gränsproblematiken och flera aktuella ämnen diskuterades. Bland annat flexibel arbetspendling och hur ländernas arbetsmarknad på ett bättre sätt ska integreras. Viktiga frågor som vi uppskattar att regeringen arbetar vidare med. För Värmlands och andra gränsregioners del är det oerhört viktigt att samarbetet mellan länderna utökas och att arbetshinder tas bort för minska gränsernas betydelse för arbetsmarknaden.

Skatteproblematiken

Under år 2010 visar Region Värmlands forskning på att över 27 000 personer pendlade mellan Sverige och Norge. Tillsammans innebär det att gränspendlarna tjänade 8,9 miljarder svenska kronor. Mycket pengar rör sig över gränserna och det behövs en översyn över det gemensamma skatteavtalet.

Idag finns det brister i regelverket för gränspendlare, vilket innebär att det är svårigheter i att få klarhet om regler gällande skatter och välfärdstjänster när personen bor i ett land men jobbar i ett annat. Regelverket och organisationen gör att människor hamnar mellan stolarna. Det måste gå snabbare både vid sjukdom och vid avslutat arbete. Exempelvis vittnar värmlänningar om problematiken kring långa handlingsstider, något som innebär att arbetslösa tvingas vänta i närmare 3 månader för att få a-kassa efter förlorat arbete. Ersättningen ifrån NAV (a-kassa i Norge) ska enligt dagens regler beskattas i både Sverige och Norge, vilket späder på den osäkerhet som finns bland pendlare. Det har också rapporterats i media om norska pensionärs kamp om att få rätt gentemot Skatteverket. Det är många som vittnar om svårigheten att förstå lagstiftningen och även myndigheterna har svårt att ge rätt information. Det finns därför ett behov av att se över det nordiska skatteavtalet för att underlätta för människor att göra rätt för sig i frågan. Även myndigheterna behöver ha ett större ansvar i att ha bra och lättillgänglig information.

Arbetsmarknad

För många svenskar är Norge ett alternativ i och med den höga svenska arbetslösheten. De flesta pendlarna är mellan 20 och 24 år och många av dem har endast gymnasieutbildning. Norge har därmed också en roll att fylla i svensk arbetsmarknad. Även om Norge inte är lösningen på Sveriges stora arbetsmarknadsproblem får ungdomar en värdefull arbetserfarenhet samt en lön som bidrar till den svenska ekonomin. Gymnasieskolorna kan då vara en viktig nyckel, likaså syokonsulenterna, för att fler ungdomar ska kunna få ett arbete oavsett om det är i Sverige eller i vårt grannland. Norge och Danmark fyller också en viktig buffertfunktion som i viss mån jämnar ut konjunkturförändringarna i de olika länderna. Exempel på detta är just det

stora antalet unga värmlänningar som i arbetslöshetens tecken reser till Norge för att få ett arbete. I Danmark finns liknande företal, där även danska medborgare nu i högre utsträckning än tidigare väljer att arbeta i Malmö.

I och med denna utveckling behöver sättet som arbetslöshetsstatistiken beräknas på förändras. Arbetslösheten i gränskommuner beräknas idag ofta vara hög. Men i exempelvis Årjäng och Eda är underskattningen över dem som har jobb närmare 15 procentenheter. Ett problem som också innebär ett inkomstbortfall i den offentliga statistiken. Exempelvis hade befolkningen bara i Värmland lönesummor på sammanlagt 2,2 miljarder SEK i Norge.

Nordiskt gränshinderforum spelar en viktig roll i gränshindersfrågorna genom att analysera och komma med förslag till hur hindren ska kunna lösas. Ett samarbete sker också med andra organisationer med samma mål, exempelvis Grensetjänsten i Eda. För att få upp frågorna på dagordningen och lösa problematiken för gränspendlare och företag är det viktigt att dessa informations- och kunskapscentra får långsiktiga stöd från de nordiska regeringarna.

Infrastruktur som katalysator

Flertalet rapporter påpekar bristen på samarbete mellan länder, vilket leder till stora tillväxtförluster. Framför allt är detta viktigt för Värmland och andra delar av Sverige som angränsar till Norge. Resandet mellan länderna ökar och behovet av nya effektiva och hållbara transportnät över de nordiska gränserna är stora, både för person- och godstrafik.

Grundläggande för att både gränspendling och handel ska kunna utvecklas är alltså att det finns en fungerande och utbyggd infrastruktur. Därför bör regeringen vidta åtgärder för att få till en nordisk transportplan för att se till att länderna samverkar kring stora infrastrukturprojekt. Ett sådant samarbete skulle kunna ge stora synergieffekter för alla parter och dessutom fördjupa arbetet med en gränslös arbetsmarknad. En utbyggd gemensam infrastruktur bidrar också till att lösa klimatutmaningarna samt ökar möjligheterna för företag att exportera och nå nya marknader.

Lars Mejern Larsson (S)

Berit Högman (S)

Gunilla Svantorp (S)

Jonas Gunnarsson (S)

Mikael Dahlgvist (S)